

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam epben-erden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probans licetner (Az általalatok katolikuskos törekvéscinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Tanítók karácsonyfája.

Székesfehérvár, dec. 20.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszternek a tanítók fizetésrendezéséről a képviselőházban elmondott beszédét a kultuszminiszterium által kiadott hivatalos népiszkolai lap, legutóbbi számában, félhivatalos formában érdekes magyarázatokkal és fölvilágosításokkal egészíti ki, amelyek alkalmasak arra, hogy a tanítókat teljes mértékben megnyugtassák. A lap hangoztatja, hogy Apponyi gróf fizetésrendezésének egyik sarkalatos elve, hogy az állami, a községi és felekezeti elemi népiszkolai tanítók kezdő fizetése teljesen egyenlő lesz. A második fontos elv, hogy az állam a többi iskolafontartónak lehetővé akarja tenni, hogy tanítóik fizetését a későbbi fokozatokban is oly összegre egészíthessék ki, amint az állami tanítók élveznek s ezért a törvény ki fogja mondani, hogy az állam a nyugtított fizetékiegészítést és pótlékokat le nem szállítja, még abban az esetben sem, ha az iskolafontartó tanítóknak fizetését a hasonló fokozat álló állami tanító fizetésének összegéig kiegészíti. A fizetésrendezéssel megszűnik az állami tanítóknak a személyi és korpótlék, ellenben a fővárosban és vidéken, továbbá a Fiumében alkalmazott tanítók 400 koronás működési pótléka érintetlen marad. A fizetésen kívül minden állami tanító vagy természetben való lakást, vagy lakáspezt kap, amely a lakbérosztályba sorozott községekben megfelel az állami tisztviselők XI-ik, illetve X-ik osztálya lakásbérének.

Megjegyezzük itt, hogy Székesfehérvár a II-ik, Mór, ugyiszintén a székesfehérvári püspökségve területén fekvő Ráckve a III-ik lakbérosztályba tartozik.

Az állami iskolák igazgatóinak tiszteletdíja a következő lesz: a 3-6 tanítóval bíró iskolánál 200 korona, a 7-10 tanítóval bíró iskolánál 300 korona, és a 10-nél több tanítóval bíró iskolánál 400 korona. Az új fizetési rendszer az állami tanítóknál az összes állami (és kmetstári) iskolánál töltött szolgálati évek teljes beszámításával 1907. év július hónap 1-én lép életbe. Tehát az az állami tanító, a ki akkor betölti 30-ik állami iskolai szolgálati évét, egyszerre belép a 2000, illetőleg 2500, illetőleg 2400 korona fizetési fokozatba és a megfelelő lakáspénzt élvezetbe; a ki például öt évi ilyen beszámítható szolgálattal bír, az belép az 1000, 1500, illetőleg 1400 korona fizetési fokozatba és lakáspénz élvezébe. És így tovább. Az az állami tanító, a ki most alapfizetés, személyi és korpótlékkal együtt több fizetést élvez, mint a mennyi öt az új fizetési fokozat szerint megilleti, mostani illetményeinek élvezetében mind addig megmarad, a mig az új fizetési fokozat szerint nagyobb illetménybe elő nem lép.

A felekezeti és községi tanítóknál a fizetési fokozatokra való jogosultság az 1893. évi XXVI.

t.-c. életbeléptétől, pontosan 1893. évi október hónap 1-től megszabítás nélkül töltött tanítói szolgálati évek beszámításával állapítatik meg. Tehát az a községi, felekezeti tanító, aki az 1893. évi XXVI. t.-c. alapján immár az első, vagy éppen a második korpótlék élvezetében van, az a tanító az új törvény alapján a 2-dik és 3-dik, illetőleg a 3 dik és 4 dik korpótléknál fog 100 korona helyett 200 koronát kapni, ugy, hogy minden tanító 1893. október hónap 1-től számítva, harminc évi szolgálat alatt, negy kétszáz és két egyszáz korpótlékban fog részesülni. Ami a kántori járandóságot illeti, ebben a tekintetben a miniszter legkésőbb a tanító nyugdíjtörvények reviziója alkalmával ugy fog intézkedni, hogy a kántori illetmények nemcsak a tanítói fizetések kiegészítésénél, hanem a nyugdíjigóságulság megállapításánál is csonkítallanul, tehát teljes egészében beszámíttassanak.

Ez az utóbbi rendelkezés csak felerészben megnyugtató. A kántortanítóknak régi sérelmük az, hogy az 1893. XXVI. törvények végrehajtásához kiadott miniszteri utasításban a kántori jövedelem is hozzászámíttatik a minimumhoz, holott a kántori jövedelmekért a kántornak külön kell dolgoznia, külön munkát kell végeznie. Az már most mindenestre szükséges, hogy a kántori jövedelmek a nyugdíjba beszámíttassanak. Ennyi ben megnyugtató a miniszter beszédének kommentálása. Az viszont tarthatatlan állapot, hogy a felekezeti kántortanítók fizetési minimumába a kántori jövedelmek is beszámíttassanak. Oda kell hatni, hogy ez a régi sérelmes intézkedés a tanítók fizetésrendezésének parlamentáris tárgyalásánál megfelelő értelemben rektifikáltassék.

Igaz örömmel konstatáljuk egyébként ehelyütt, ahol csak a minap adunk helyet a megyei és városi tanítószág panaszszavainak, a közoktatásügyi kormány önzetlen jóakarátát, amely nagy koncepciójú terveiben a fizetésrendezést illetőleg most oly szép karácsonyfát állított a nemzet hátséges, iparkodó napszamosainak.

Értekezés a lélekkel.

Réflexziók Prohászka püspök konferenciái nyomán.

Székesfehérvár, dec. 20.

Öntudatos világi katolikus testvérünk írja nekünk a következőket:

Ebben az anyagi elvekkal szaturált világban, az önzés és lenézés, az anyagság után való észnélküli kapkodás szomorú érájában megszólalt egy ember. Hozzánk szólott őszintén, szívből, eszének isteni adományával, tudásának minden erejével! és hatalmas, tiszta telkének minden melegével. Hozzánk, az ugynevezett értelmiséghez, akiknek az átlagos tudásadta műveltségünkhöz legtöbbször hiányzik a leghatalmasabb ismeret, önmagunk, saját én-ünknek ismerete. Szavai,

szavaiban érzése ugy hatott azokra, akiknek ben sejében még egy parányi nemes érzés lüktet, mint az erdő rengetegében elitévedt idegenre a távoli falu biztató harangszava, vállalkozása pedig az igazi barátinak, testvérnek s atyának jóságos indulata volt.

És ha a lelkeknek, a sziveknek lethargiáját felrázni akaró nemes munkája most, az Urjövét magasztos emlékének idejekor, a rapid haladásnak és szabadgondolkozásnak ebben a kérkedő korszakában csak egynéhány fogékony szívre talált, mi jutalmazná meg legjobban, mi volna önzetlen, odaadó szívének nagyobb hála, mint az az egynéhány a sok közül, aki ezen három nap magasztos óráiból erőt merítve büszkén, nem az emberi ész büszkeségével, igyekeznek oda a hatalmas hatalmasához, a vértanuk vértanujához, a Kálvária dicsőségéhez, Jézus szent szívéhez.

Mert azoknak, akik a földi élet küzdelmeiben sokszor kiüritik a Megváltó epés poharának egy-egy csöppjét, ugy sincs egyebük, mint az a szenvedéseiből merített erő, az a vérevel megpecsételt igazság örök ereje . . .

De azok akiknek a földi lét örömeiből sok jutott, akiket szerencés számításaikban a jólét és földi boldogság muló paradicsommal vesz körül, mily boldogok lennének ha nem áttallanak őszinte odaadással, igaz benső meggyőződéssel gondolni legalább a lelki élet bizonyos korszakában a földi mulandóság egyformaságára, s arra a másik életre, melyben mindnyájan egyforma bíró elé kerülnék.

Az emberi élet csillogó, edény, melynek utolsó cseppjei keserű epét rejtenek — mondja Ezekiel — s kikre lehetnek legkeserűbbek ezek az utolsó cseppek, mint azokra, akik egy életen keresztül ennek az edénynek csak az anyagi élvezetekkel felszerezett kortyait szürészölték, de lelkük, szívéük, érzelmük tisztaságának nem áldoztak egy cseppet sem az Örökkévalóság balsamos vizéből.

Miért? Mert a műveltség, ez a mai modern képzettség gunyos mosollyal kíséri azt a kaputos embert, aki a kereszt iránt érzeti tiszteletét szerény kalapleemeléssel fejezi ki. Bigottnak csúfolja a templomjáró embert s pláne balgának azt a jómódu művelt embert, aki az egyházi ünnepeken való lelki gyakorlatát elebe helyezi egy színházi premierének.

Ezzel szemben a félművelt ember akinek az iskola saját vesztére adott annyi műveltséget, amennyivel el tudja olvasni az újságitradalom ezernyi metélyeit, élvezni a „szabadgondolkozás“ az istentagadás, szabadszerelem penészvirágait — kinek az áldozata lelke pusztulásában, szíve sívárságában, elméje tompaságában? Vajjon nem azé az ugynevezett intelligenciáé-e, amelyet a fél művelt ember minden rossz szokásaiban majmolni igyekszik.

Lélek, hit, remény, örökkévalóság minnek neki? Gondtalan élet, mától-holnapig, türelmetlenség, mely szerepléshez juttatja, kufárok szofizmája

Mai lapunk 4 oldal.

s végre a földi lét befejezője: piros zászlós, cifra temetés — pap nélkül.

Ha az élet napról-napra megújuló harc, folyton megújuló sebekkel — mirát Jób próféta mondta — mily édes, mily enyhítő balzsam volt e három nap néhány órája, melyben egy jóságos főpap, a hadókló társadalomhoz intézi vigasztaló, felemelő, erőadó, önértéket acélozó jóságos tanait, testvéri szeretetét, szívének gyújtó, perzselő melegét.

A vigasztalás titkos művészete volt ez, melyre csak az képes, aki maga is megpróbálta a szenvedések iskoláját, s ma itt áll előttünk! Szeretetteljes, jóságos szavai hódítanak mint egy hatalmas hadvezér, hódítanak nagy emberanyagot de nem a lealázás járma alá, hanem a felebaráti szeretet magasztos jelvénye, a kereszt alá. Hódítanak ma, ebben a kérkedő korszakban, minket keresztényeket, akik oly keveset törődnek a keresztel, minket embereket, akik oly keveset törődnek földi porhüvelyünk legnagyobb kincsével: a saját lelkünkkel.

Magasztos munkáját kritika nem érheti, csak a farizeusok sanda irigysége; három napi értekezését a lelkünkkel, az intelligens keresztény társadalomnak csak háladatos jövő magartartása jutalmazhatja.

Ennek a magartartásnak pedig épen most kellene erősnek, láthatónak, kitarónak lenni azokkal az érzés nélküli eszmékkel szemben, melyek a legdrágább kincsét az embernek: hitét, belsejét, lelki világát dézsmálják a „felvilágosodott” cégére alatt. Ennek a magartartásnak állhatatosnak kell lenni, mely az élet komoly fel-fogásáról tegyen tanúságot, mely bátran szembe-szálljon minden ellentmondással, mely hamis jelszavakkal hódítja áldozatait. Ennek a magartartásnak őszintének kell lenni, melyből ne hiányozzék a püspök által oly sokszor emlegetett szív, a hit, remény, szeretet igazi keresztény forrása.

Vizy Gyula.

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, dec. 20.

A balatoni vasút.

Zala-, Veszprém- és Fejérmegye részéről hatszáztalú küldöttség tisztelettel Wekerle Sándor miniszterelnöknek, Darányi Ignác földművelési miniszternek és a beteg Kossuth Ferenc miniszter helyett Sztérenyi József államtitkárnál, a kik valamennyien megígérték, hogy a vasut nemcsak meg fog épülni állami költségen, sőt Sztérenyi államtitkár kijelentette azt is, hogy a kormány másodrendű fővonalat szándékozik építeni, hogy a vonatok ötven-hatvan kilométernyi sebességgel közlekedhessenek az ország fővárosával.

Bennünket természetesen közelről érdekel az ügy, a mennyiben városunk küldöttsége a minap kérte Kossuth Ferencet, hogy az új vasut városunkat ne kerülje ki. Pedig valószínűleg mégis ki fogja kerülni és Börgöndön keresztül robog a kék Balaton vize felé.

A küldöttség vezetői Eitner Zsigmond és Óváry Ferenc országos képviselők és Árvay Lajos Zala vármegye alispánja voltak. Résztvettek még a küldöttségben Bathányi Lajos gróf, idősb Madarász József, országos képviselők megyénkbeli. Wekerle Sándor miniszterelnököt megjelenésekor zajoson megéljenzették, majd Eitner Zsigmond országos képviselő adta elő a küldöttség kérelmét, kérve a miniszterelnököt, járjon közbe, hogy Zala-, Veszprém- és Fejérmegyékben a balaton-

parti vasutat a lehető legrövidebb idő alatt kiépítsék. A miniszterelnök a küldöttség kérelmére a következő beszéddel válaszolt:

Tisztelt uraim! Legyenek meggyőződve és egyuttal megnyugtatta, hogy én és első sorban illetékes miniszterterálok, Kossuth Ferenc át vagyunk hatva a balatonvidéki vasut nagy fontosságától és azt nemcsak helyi érdekű, helyi jelentőségű közszükségletnek tekintjük, hanem országosnak is. Helyi jelentőségét és közszükségletét kiemeli az, hogy egy sokat sujtott nagy vidéket gazdaságilag föllendítsen, országos jellegét megokolják általános forgalmi viszonyai, de megokolja az is, hogy azokat az értékes kincseket, a melyek ma a Balaton kies vidékén meddőn hevernek, ne csak az ország többi részével, hanem az idegen országokkal is összeköttetésbe hozzuk. Az igényeknek jogosultsága indit bennünket arra, hogy ne csak szükségét ismerjük el ennek, hanem mielőbb megvalósítás elé is vigyük. Nagyon jól tudom, hogy ez a mai viszonyok között csak az állam jelentékeny hozzájárulásával lehetséges. És éppen ezért hogy az ügy sürgősségével fogva ne késleltessük megvalósítását, el vagyunk tökelve arra is, hogy az államnak külsőben is jelentékeny hozzájárulására való tekintettel, mint állami vasutat építsük ki. Ki fogjuk építeni azért, mert a forgalmi cél kielégítését sokkal hathatósabban végül megvalósítani, hogy ha az államvasutak kezelésének minden előnyében részesítjük. Csak egyra kérem önöket, hogy mikor mi erre az elhatározásra jutunk és ennek a vasutnak ügyét a törvényhozás elé terjesztjük, a saját részükről is teljesítsék azt a föltételt, hogy azokat a hozzájárulásokat, a melyeket a magánvállalatoknak biztosítottak, az állam részére is megadják. Megnyugtásukra mondatom, hogy a kormány mindig készséggel fogja támogatni ezen ügyet.

A küldöttség a miniszterelnök választ lelkességgel vette tudomásul. Darányi Ignác földművelési miniszternek a küldöttség kérelmét Árvay Lajos alispán tolmácsolta. Darányi a következő szavakkal válaszolt:

Tisztelt uraim! A Balatonmenti szőlők fölujtását én kezdeményeztem, mert azt láttam, hogy sehol az országban annyit nem szenvedett a nép, mint a Balaton mellékén a filloxera pusztítása által. És csakugyan a népek vándorbotot kellett volna a kezébe venni, de az volt akkor az álláspont, és az ma is, hogy a szőlő fölujtásával csak fél munkát végeztünk, míg ki n. m. építettük a Balatonmenti vasutat. Ezt nemcsak mint Tapolca képviselője mondom, hanem mint miniszter, mint magyar ember. Ha a vasutat kiépítjük, akkor a Balaton vidékének ez a része úgy fog kiépülni, mint a másik oldala. A kik ezzel az ügyvel foglalkoztak, tudják, hogy milyen melegen érdeklődött Kossuth Ferenc igen tisztelt barátom és tudja mindenki, hogy mennyire támogatta őt e kérdésben az, akinek a pénztárca van, a miniszterelnök ur. Nem volnék igazságos, ha elhallgatnám, hogy mily nagy jóindulatot tanúsított Sztérenyi József államtitkár az ügy itánt, úgy, hogy a vasut remélhetőleg mielőbb ki fog épülni.

A küldöttség a miniszter választ zajoson megéljenzte. Azután a beteg kereskedelemügyi miniszter helyett Sztérenyi József államtitkár fogadta a küldöttséget. Az államtitkárnak Óváry Ferenc országgyűlési képviselő hosszabb beszéd kíséretében tolmácsolta a küldöttség kérelmét, amelyre az államtitkár a következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt uraim! Kossuth Ferenc miniszter ur ma reggel utasított arra, közöljem az urakkal, a balatonparti három vármegye küldöttségének fejezzem ki üdvözlétevel együtt ígérte, hogy nem fog már soká tartani, hogy önöknek kériök lell. Amit kéri akarnak és kéri, az megleendő. A miniszter urnak programjában, amely az 1907. évi költségvetést írt a Házban bevezette, a közlekedési részben ott szerepel a balatonvidéki vasut kiépítése, ott szerepel annál az erős meggyőződéssel fogva, hogyha nem is súlyos gazdasági okok, — mert ezen vasut létesítésénél ezeket a szempontokat annyira előtérbe hozni nem lehet — de igenis fontos nemzeti okok azok, a melyekért ezt

a vasutat ki kell építeni, a melyekért ennek a kormánynak, a mely magát nemzeti kormánynak vallja, az ország lakosságának széles rétegeiben ismeretes azt a nemzeti szempontot kell érvényesíteni, a mely a Dunántul ezen részének közlekedési szükségleteiben ruhád, sajnos nem érvényesült. Az állam ezt a vasutat a lehető legrövidebb idő alatt kiépíti. Kiépíti az állam költségén, kiépíti nem vicinális vasutnak, az egyik szárnyvonalat kivéve. Kiépíti másodrangú fővonalnak, mint azt a Balaton-vidék fontossága követeli. Kiépíti, hogy ne huszonöt-harminc kilométernyi sebességgel, hanem hatvan kilométernyi sebességgel közlekedhessenek majd az ország fővárosával, úgy, mint az ország bármely más fővasutja. Csak arra figyelmeztetem önöket, hogy ennek a vasutnak a kiépítése, mielőbbi létesítése a három vármegye kezében van. Az első lépés megtételét a hozzájárulásával Zala vármegye részéről, amelyet a vállalat számára szavazott meg, megszavazta a törzsrészevénynek ellenszolgáltatás nélkül, mert hisz az állam nem adhat törzsrészevényeket, ennélfogva önköztől függ, a mely gyorsan fogja a három vármegye érdeklősége velünk közölni azt a kötelező dolgot, hogy ezt a hozzájárulást az állam számára biztosította, röviden, t. uraim, módjokban lesz olvasni azt, hogy a kereskedelemügyi miniszter a törvényjavaslatot az országgyűlés elé terjesztette.

— (Uj plebános.) A vallás és közoktatásiügyi miniszter Ferschich Janos áldozópapot, a martonvásári plebánia ideiglenes adminisztrátorát ugyanezen plebániára prezentálta.

— (Az utolsó konferencia.) Prohászku Ottokár dr. székesfehérvári megyéspüspök kedden, e hó 18-án esti 6 órakor tartotta utolsó konferencia-beszédét a Szent István-teremben, a sokott nagyszámú intelligens férfiközönség előtt. Beszédében kiemelte, hogy metafizika nélkül, bárhol gyűlölik is sokan, nem tud ellenni a földi, az emberi élet. Álljuk tehát bele ebbe az érdekek fölött való világba a mi lelkünkkel s kereszünk lelkünk végcéllát. Akkor pedig el kell jutnunk Krisztushoz. Erre az aranyfonalra aztán a gondolatok s szín pompás képek ragyogó kincsesházát fűzte rá a püspök. Hallgatósága visszafojtott lélekzettel leste ajkáról a szót s a három est mélységes benyomásával szívében oszlott el a konferencia végén. Szinte sajnálta mindenki, hogy ezeknek a lélekemelő szép estéknek, amelyek oly alkalmas formában készitettek elő a oratóris hajnalokon érkező, üdvözítő fogadására s amelyk valósággal telve volt-k Bethlem éjjelének himes kölcsöntétele, most már végük. Hogy a konferenciának milyen maradandó a benső hatásuk s mennyire erős visszhangot csaltak ki a lelkekből, mutatják azok a gyöngéd reflexiók, amelyeknek főtebb adunk helyet a lapban. A konferenciák hallgatóságának halaját egyébként tegnap, szerdán délbent tizenegy tagu küldöttség tolmácsolta a püspök-várban a főpásztor előtt. A küldöttség vezetője s szónoka idősb Turi Antal volt. A megyéspüspök szíves szeretettel fogadta a tisztelgőket.

— (A patronage.) A katolikus munkások vasárnap délután 4 órakor tartják karácsonyi ünnepélyüket a Mantz-ovoda termében. Az érdeklődőket ez uton is szíves szeretettel figyelmeztetjük a szép ünnepélyre.

— (Kinevezés.) A soproni posta- és táviratigazgatóság Satory Gáspár székesfehérvári lakost dunapentelei postamesterré nevezte ki.

— (Népmissió.) Pomázról írják: Diltrich István plebános buzgólkodása folytán e hó 11-étől 19 éig népmissió volt a plebánia területén. A missiót a sarutlan karmeliták rendjéből P. Agoston és P. Leó tartották. A hívek nagy buzgósággal vettek részt az ájtatosságokon. Mintegy 900 hívő járult a szentségekhez, 300-an pedig fölverték a kármelhegyi Boldogasszony skapuláráját.

— (Karácsony.) A jó szívek megkezdtek már áldados munkásságukat. Csákerényből értesítenek bennöket, hogy Merán Jánosné grófné a napokban látott el 24 szegénysorsu iskolás gyermeket jó meleg téli ruhával, a kis János nevében.

— **(Ünnepelt tanár.)** Közelebből jeleztük már, hogy *Farkas Antal* főreáliskolai tanárt a középiskolai igazgatói címmel tüntették ki. A derék pedagógust ebből az alkalmából meleg ünneplésben részesítették tanártársai. Kedden, a tanári értekezleten *Kelmen Béla* főreáliskolai igazgató szíves szavakkal üdvözölte, átnyújtva a kinevezési okmányt. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet társainak, akiket viszont ő is biztosított hűséges ragaszkodásáról s szeretetéről, amelynek eddig is oly sokszor adta tanujelét.

— **(Anyakönyvi hírek.)** *Pék József* igari helyettes jegyző az igari anyakönyvi kerületben anyakönyvezetővé, *Gróf Imre* községi írnok a hercegfalvai, *Szente Zoltán* lovasberényi segédjegyző pedig a lovasberényi anyakönyvi kerületben anyakönyvezető helyettesé nevezetett ki.

— **(Gyászrovat.)** *Kempelen Imre* földbirtokos élte 70-ik évében ma délelőtt 11 órakor székefahérvári házában huzamosabb betegeskedés után elhunyt. A megboldogult nagyteleki tagja volt a vármegyei és városi társadalmi életnek. Tulajdonosa volt a Mohai Agnes fürösnek. Védnöke a Tüzoltó-testületnek és a Lövész-egyletnek, elnöke a Szinpártoló-egyesületnek. Temetése vasárnap délelőtt lesz Isztkaszentgyörgyön. Jótékonyágáról messzeföldön ismeretes volt. Bőkezűségét sokan áldották. Igaz, hogy sokan vizsgálta is élete vele.

Somogyi *Csizmázia* László pénzügyi titkár tegnap, e hó 19-én, hosszas szenvedés után elhunyt. Halála székesfővárosi rokonságot borított gyászba. Holnap délután parentálják el az ev. ref. szertartás szerint a Pirosalmá-utcai gyásházánál, honnan Pusztazentőlre szállítják. A családi siroltban e hó 22-én, szombat délután helyezik nyugalomra.

Kubik Lőrincné, Dominik Katalin élte 50-ik évében elhunyt. *Simon Sándor* a városi rendőrség alkalmi anyósát gyászolja az elhunytan.

Kulln I. Artur 56 éves északi lakos, aki helybeli rokonánál *Eisler Adolf*nál volt látogatásban, tegnap este szívizélhűdés következtében hirtelen elhunyt.

— **(Nyugalomba vonuló rendőrbiztos.)** *Fürész József* rendőrbiztos 43 évi szolgálat után, beadta nyugdíjaztatása iránti kérelmét. A kérvényt a december 31-én tartandó közgyűlés fogja tárgyalni. *Fürész* rendőrbiztos közpályáján is, magánéletében is szeretetet s becsülést vívott ki magának s most egy lelkiismeretes munkában eltöltött élet nyugodt öntudatával vonul nyugalomba.

— **(A sópánama.)** Holnap, pénteken d. u. 3 órakor tartja a városi közigazgatási bizottság rendkívüli ülését, a melynek egyedüli tárgya az ismert sópánama, *Berndorfer Ede* sóhamisítási ügye lesz. A közönség is, mi is a legfelsőbb érdeklődéssel tekintint a bizottság határozata elé.

— **(A kocsiposta merénylői.)** Bármennyire rohan is a civilizáció, az országutbey árrományok, vadpózisza még mindig megvan. A tél zord krónikájában egy-egy országuti jégvirág még manap is föl-föltűnik. Itt is egy: A ba és Nagyláng községek között kocsiposta közeledik. E hó 18-án az esti órákban *Simon József*, a kocsi-postás vígan igyekezett Abáról Nagylángra, amikor a Csíhas-pusztá mellett, közvetlen közelből két lövés érte a postakocsi oldalát. *Simon*, aki az ut melletti árokban az esti szürkületben alakokat látott mozogni, lovai közé vágott és elhajtott. Nem valószínű, hogy a kocsipostát a most meggyezerte garázdálkodó kőborcigányok támadták meg.

— **(Kanyaró.)** A városi hatóság *Bierbauer Viktor* dr. főorvos jelentése alapján a vizvárosi, valamint az Olaj-utcai iskolákat a ruhamosan terjedő kanyaró miatt bezáratta.

— **(Utóállítás.)** Ma délelőtt utóállítás volt a vármegyeházán, ahol a 69-ik hadkiegészítő parancsnokság területéről jelentek meg állításköteles újoncok.

— **(Hazafelé a korcsmából.)** *Király István* és *Szabó János* béresek a napokban Pusztaaszabolcsról lent szállítottak a szabolcsi vasúti állomásra. Visszatérőben az egyik utszéli csárdában alaposan beszédtek a szeszből. Ilyen állapotban az uton összeszóalkoztak. *Szabó* kést rántott és *Királyt* úgy összeszurkálta, hogy sérülései életveszélyesek.

— **(Bolti tűz.)** E hó 19-én éjjel tűz volt *Trombitás Ödön* cipésmester Szőgyény-Marich-utcai üzletében. A kályhából kihullott sziporkától néhány pár javítás végett az üzletben levő cipő égett el. A kivonult tűzoltóság a tüzet hamarosan lokalizálta. A kár jelentéktelen.

— **(Betörés a szállóhegyen.)** Az elmúlt éjjel betörők jártak a *Námessy* testvérek budai ut menti szállóhajlékában. A tettesek mitsem vittek magukkal csupán néhány liter bort fogyasztottak el a prészában. A rendőrség keresi a tolvajokat.

— **(A tolvaj.)** *Vinkler Lajos* bicskei illetőségű asztalossegéd gazdájától, *Baumann* Vencel asztalosmestertől pénzt és ruhaneműt lopott és megszökött. A tolvajt, aki valószínűleg Budapest felé vette útját, ezideig nem sikerült kézrekeríteni.

— **(Vörös kakas.)** E hó 17-én Velencén *Nyulási János* földmives gazda udvarán kigyuladt egy szalmakazal, melynek lángjaitól a szomszéd *Tuba János* házának nádtetőzete, *Váradi Ignác*nak pedig a pajtája és kocsiszíne égett le. A tűz által okozott kár közel 3000 korona. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **(Állandó rovat.)** *Kolompár Ferenc, Rafael Imre* és *Rafael* Lajos kőborcigányok, akiket a csendőrség sikertelenül ugyan, de már razziaival is megkísérelt kézrekeríteni, e hó 17. és 18-ika között éjjelen Falubattyánban működtek, ahol az éj folyamán öt betörést követtek el. *Fazekas István* pincejéből bort, *Málth* Andrásról, *Győrök László*tól, *Halog István*tól huszencmüeket és egyéb élelmiszert loptak. *Özvegy Kocsis István*né lakásába is beakartak hatolni, de larmájukra a házbeli felébredtek, mire a cigányok elmenekültek. A csendőrség másnap üldözőbe vette a cigányokat, akiket a sárretn láttak is futva menekülni. Tanyájukon egy lakatlan csöszkunyhóban sok ételmaradék mellett megtalálták az üres borshordót, amelyben *Fazekas István*tól a bort lopták. A cigányok vad szabadságosztónk mellett láthatólag nem csekély leleményességgel s humorral játszanak bujdosít a buzgó kakastulásokkal, akik csak nem tudják őket kézrekeríteni.

— **(Köszönetnyilvánítás.)** Mindazoknak, kik szeretett édesatyánk elhunytá alkalmából részvételeket nyújtották, koszorút küldtek s a temetésen megjelentek, mely tisztelettel hálás köszönetet mond a *Nyproszi-család*.

— **Bauer Antal Zsigmond** okleveles tánc-tanító tisztelettel tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy a második táncanfolyamra a beiratkozások megkezdődtek. A második tanfolyam január 3-án veszi kezdetét. Beiratkozni lehet a tánctanító lakásán, *Szent István-utca 11. sz., 1. e.* Különös figyelembe ajánlatuk a *dicsentri-oktatás*. Diákok tanfolyama délután 5 óratól 7 óráig, felnőttek est 8 óratól 10-ig.

— **Szigeti fényképészeti és festészeti műintézet Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. Nagyításokat bármely kis fénykép vagy természet után aquarell, platin, vagy olaj kivitelben. Elsőrangú munkáért szavatol Szigeti.**

Megvételre kerestetik egy jókarban levő harmonium. Ajánlatokat kérjük lapunk főszerkesztőjéhez: intéznie.

Piaci árak.

Székesfehérvár 1906. december 19-én
(100 klg. számítva.)

	kor. fill.	kor. fill.
Buza:	13 —	13 40
Rozs:	12 60	12 70
Árpa:	13 20	13 50
Zab:	14 40	14 50
Tengeri: (uj)	9 —	
Bab:	22 40	

Forgalom élénk.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Sironi-esték.** *Sironi Irén* kisasszony, a bécsi udvari Opera prima-ballerinája két estén vendégszerepelt. Kedden és szerdán. Késsz rosszkor, mert a közhírházaknak tudvalevőleg nem a javasazonja a karácsonyt közvetlenül megelőző hét. Pláne vidéken és pláne olyankor, amikor érdemes, komolyabb műfajú darabok kerülnek színre, amiket a társadalom főnök gusz-tusa manap nem tud megemészteni. A kisszámú publikum nagy élvezettel nézte felvonások között az ismertevű vendégművésznő táncát, amely tisztán a koreografán épült föl, ideálisan artisztikus magaslapon, klasszikus technikával s az alantjáró sanzonett fogások gondos mellőzésével.

h. l.

* **Tetemrehívás.** A küzdelmes lét egy meg-rázó perspektíváját tárja elénk a modern tárgyú színmű. Szerzője (*Kazaliczky Antal*, a Vigszínház színésze) nem hivatott drámaíró, de erős gondolkodó, aki jól ismeri az életet s meg tudja velünk értetni, hogy még a legnemesebb jellem is tragikus összeütközésbe juthat az erkölcsi világrenddel. *Tetemrehívás* nem aléle középkori istenítélet. Nem holttest árulja el a gyilkost. Erkölcsi halott vall becsületének megőrzője. Ez az erkölcsi halott: *Gyalán György* penztáros. Elszegényedett földbirtokosnak a leányát vette nőül, kit forrón szeret. Apósa váltót hamisított. Bukásának szelén vejehez fordul, hogy neki a becsülete k megmentéséhez szükséges összeget csak pár napra előlegese. Veje kisegíti. A fejleményeket sejtethetik. A váltóhamisító nem tudja vejenek a hiányzó pénzt a kitűzött időre megteríteni és öngyilkos lesz. *Gyalán* börtönbe kerül és a család becsületét nem fedezi fel a törvény előtt a látót. Neje, *Margit*, mitsem tud a történetéről. *Gyalán* elítéltetése után börtönbe hivatja nejét, hogy őt felvilágosítsa. *Margit* nem megy el a börtönbe. Alacsony gondolkodású, durva lelkű nő, aki hipermodern erkölcsi elvnek hódolva megszegezi az Isten színe előtt tett hűségét esküt. Elválik szerencsétlen férjétől s a dusgazdag *Radányi* Ferencnek nyújtja kezét, aki évek hosszú során át epedt érte. A harmadik felvonásban *Abbaziában* látjuk *Margit*ot második férjével. Itt egyszerre, mint a multnak árnya, megjelenik első ferje: *Gyalán*. Nem nejét keresi, csak leányát, a hozzá még becsstelenségében is ragaszkodó *György*ikét. A viszontlítás szivertépő jelenet. Hűtlen nejevel is találkozik, ki ugy bánik vele, mint rabviselt emberrel szokás elbánni. Vértó szíven újabb sebet akar ejteni. Azt követeli tőle, hogy egyezzen bele, hogy leányát annak mostoha apja, *Radányi*, adoptálhassa. *Gyalán* hallani sem akar erről s ezért *Margit* durván felhívja neki bűnét. Következik a tetemrehívás. *Gyalán* körülmenyesen elmondja végzetes tettének igazi okát s szemébe vágja hűtlen nejenek, hogy nem ő a bűnös, hanem az apósa, *Margit* atyja. *Margit* a történet hallatára megsemmisülve öszszeszerogy. Bűnét újabb bűnnel szeretné jótánni. El akarja hagyni második férjét, hogy követhesse elhagyott első férjét. *Gyalán* nem hajlandó megbocsátani hűtlen nejenek. A kis *Györgyike* követi szerencsétlen atyját. *Margit* pedig, kit meghittjei is visszaédesgetnek, nem hagyja el második férjét, *Radányit*. Látnivaló, a cselekvény elég mozgalmas, bár a szigorú dramaturg fejét csóválhatja az erőszakolt fordulatok és ki nem elégitó megoldás fölött.

Az előadók erősen dolgoztak a sikerért. A főszereplők teljes készütséggel mentek a csatába és győztek. Első helyen említhjük ezuttal *Fekete Irént*, *Györgyike* személyesítőjét, aki sokat ígérő tehetséget tanúsított figyelemreméltó alakításával. *Gyermeki* ragaszkodásának hol gyöngőd, hol megrázó megnyilatkozásai könnyeket fakasztottak. A közönség nyílt színen is megtapsolta. *Margit*nak, ugyhissük csak növekvő buzgalmat, ha feljegyezzük, hogy *Gyalán György* szerepében majdnem tökéletes alakított mutatott be. *Déri*, *Margit* egyik meghittjének ábrázolója, megtette magáét a sikerért, bár az a benyomásunk, hogy mint szalonalak nem tud eléggé érvényesülni. Hangja nem elég gazdag az árnyalatokban, mozdulatai gyakran nyersek. *Gerőfi* *Margitja* gondos, mélyen átértett alakítás volt. *Beleznyai* tud sik-

kes és sneidig lenni. Minikája helyel-közzel erősen szubrett-jellegű. *Gyárfás*, Kadányi szerepében sok jóakaratot, kevés tehetséget mutatott. Hg.

* **Az emberévő.** Végre egy igazán kifogástalan, magasnyívú színházi est. Egészséges tartalom, izléses forma, bravuros összjáték s ki-domborodó egyéni kvalitások. Gabányi vígjátéka eddig nem tapasztalt erkölcsi sikerrel vált be Szalkai társulatánál a székesfehérvári színpadon.

"A: emberévő" igazi nevén Peres Bogdán nyugalmazott tanácsos, akit házastárs, zsembes, zsörtölődő, örökösen duzzogó, pattogó modoraért csúfolnak így. Erdes, morózus, kolerikus bácsi, akit az élet aprólékosságai egyre-másra dühbe gurítanak. Ilyenkor aztán kapkod-csapkod, szitkozódik. Csakhamar elmulik a pulykamérge. Egy-kettőre kezesbárány lesz belőle. Az emberévő ilyenformán alapjában véve igen lágy, melegen érző szívű öreg ur. Am erről az előnyös oldaláról igen kevesen ismerik. Már az első közlekedésnél mindenkit eliaszt magától. Kivált a fiatalembereket. Van ugyanis két viruló szép lánya: Anna és Zsuzsika, akiket annyira rajongásig szeret, hogy szinte férjhez sem akarja őket adni. Ugy okoskodik, hogy a mai léha fiatalág körében aligha akad, aki az ő lányait érdemlő szerint meg tudná becsülni. Azért tartja távol tőlük a háztűznézőket. De persze hiába. Ujlaky Ferenc képviselő, akinek eltökélt szándéka, hogy Annát feleségül veszi, még nyaralásában is követi a Peres-családot. Itt a nyaralóhelyen, özevgy Békésné tiszteletessaszony házában játszódnak le azután a jellem- és helyzetkomikumnak, a vidám epizodoknak pompás, mulattató fordulatát. Itt tűnik föl Bekési Miklós keneteljes reformatus segédlelkész is, aki beleszeret a pajkos s komolykodó Zsuzsikába, ami persze ismét ellenkezését váltja ki az emberévőnek. A jóindulatu armány jökedvű jelenetek fokozatos egymástánjában kivívja az ideális szerelem győzedelmét s Anna Ujlaky, Zsuzsika Békésie lesz, aki nősülése után parókát kap. Az emberévő pedig jóságos szívére öleli szeretteit.

Leszövegük, hogy a darabnak egyetlen egy szava sem ütökzik a jó erkölcsbe, jótésbe, közlisséggé. Kiszámu publikum nezte végig, de annak igazán esztétikai gyönyörűségben volt része. Vidám hahota inceskelődő zaja harsogta be a házat, amely igazán jól mutatott ezen a kényes igényeket is kielégítő estén.

A címszerepben *Róbert*, aztán a esicsergő *Ekele Irén*, a kedves, úde kis *Bekényi Gerőlt*, *Magas, Déri* vetekedve alakítottak, igazán abszolut értékek kiváltására igyekezve. *Tomborné* is meg kell dicsérnünk, ugyisint *Hérics* kacagató nótáriusát.

Ilyen darabhoz, ilyen előadáshoz kívánunk telt házat a társulatnak. Am, itt most a publikumon a sor, hogy a durva nudítások leszortásához ilyen honet dolgok favorizálásával adjon n. odot. Mi kár, hogy ezen a téren pesszimistáknak kell lenniük az adott tapasztalatok után.

* **Székesfehérvári naptár.** A jövővü, immár harmincötödik évfolyamát elő helyi kalendárium *Számner* Imre kiadásában most hagyta el a sajtót. Ára 70 fillér.

* **Jesse és Mária.** *Auer* István érdemes író- és hírlapíróársunk a következő irodalmi jelentéssel fordul a művelt katolikus olvasóközönséghez:

Ezuttal mint műfordító bátorokodon a katolikus magyar közönség elé lepn. *Handel-Mazzetti Eurica* bárónának, az anyai agon magyar származásu s bámulatos tehetségű katolikus irónőnek Európaszerte ismert és dicsőített „Jesse és Mária” című *kétkötetes* regényének a fordításáról van szó. Jó része a „Magyar Szemlé”-ben jelent meg. Minthogy azonban ez a kiváló szépirodalmi lapunk a nevezett regény teljes leközele előtt — a nemesebb irodalmi törekvések nagy kárára s mindnyájunk mely sajnálatára — kénytelen volt beszünni, volt kiadojával elhatároztuk, hogy ezt

az irodalmi remekművet könyvalakban bocsátjuk közre.

A regény tárgyát ehelyütt nem ismertetem, csak annyit mondok, hogy az újabb keletü vi-lágirodalom jobb regényt alig mutathat föl, mint a „Jesse és Mária.” Szerzője pedig, ki a Bauern-feld-féle alapítványból csak legutóbb az első díjat kapta érte, mint író nő szinte egyedül áll szokatlanul erős kvalitásaival az irodalomban. A regény a XVII. században játszók, abban a korban, amelyben a reformáció legerősebben üt-között. Aki azon kor szokásait, felfogását, hibáit ismeri: rendkívülinek tetsző tudással és művés-zettel megfestett körképet nyer, melyet nagy gyönyörűséggel élvezhet. De viszont őszintén megmondom azt is, hogy aki azt a kort nem ismeri, tehát a szereplők ütközéseiről csak óivas, anélkül, hogy szavaik és tettek rugóit helyesen megérthetné, az ne rendelje meg ezt a regényt. Nem szeretnék e remek regény félreértőt, vagy meg nem értőt révén katolikus felfogásom, működésem nehezen szerzett jóhírén esorbát szenvedni.

Ami már most a fordítást illeti, vagyis az eredeti szövegnek a magyarba való átültetését: legyen szabad csak annyit fölemlítenem, hogy azt kiváló irodalmi férfiak jelsnek mondják és hogy a szerző egy hozzám intézett levelében elragadattással beszél gondos, lelkiismeretes, magyaros fordításomról.

Miközben tehát ezen munkámat is jóakaróim, barátaim és ismerőseim becses nyelvébe aján-lani bátorokodom, arra kérem őket, kegyeskedjenek a karácsony táján megjelenő *kétkötésű táskos kötet előfizetési árát 6 (hat) koronán* (a bolti ár 8 korona) lesz, az eredeti német kiadás ára 12 korona) címemre elküldeni. Lelkiismeretem szer-int biztosíthatom mélyen tisztelt előfizetőimet, hogy ez aranylag csekély árért nagy élvezetükre szolgáló, hatalmas művet kapnak kezükbe.

Felölts szerkesztő: Dr. HELVEY LAJOS.

Schmelzer Jákó

Székesfehérvár. Nádor.utca 6. sz.

Ezaltó:

Szekerák és Hornyánszky.

Alapított 1803.

Legrégibb és előnyösen ismert norinbergi, díszmá, fegyver, hangszer és játék-aru tárlatát a n. é. helybeli és vidéki közönség kegyes pártfogásába ajánlja, hol óriási választékban meglepetésszerű mü-ipartárgyak jutányos, szabott árakon kaphatók.

!!! Nagy karácsonyi kiállítás !!!

3873 1906. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A váli kir. járásbíróság mint tikri hatóság közhírré teszi hogy a székesfehérvári egyházmegyei kegyes alapítvány pénztára végrehajlatónak Miklós István mányi végrehajlatást szenvedő elleni

1151 kor. 40 fillér tölke követelés és járulékaí iránti végrehajlati ügyében a székesfehérvári kir. törvényszék, a váli kir. járásbíróóság területén levő Mány községben fekvő a mányi 1750 sz. betétben végrehajlatást szenvedett nevén álló A. l. 1—2 zor 1310 és 1311 hrszám alatt felvett 202 □-öl nagyságu a Beltelekben fekvő 62 népsorszámu házra és 568 □-öl nagyságu a beltelekben levő szántóra törvéren 945 koronában ezennel megá-lapított kikialtási árban elrendelte és hogy a fen-nebb megjelolt ingatlan az 1907 évi január hó 9-ik napján d. e. 9 órakor Mány községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megálapított kikialtási áron alul is elajlatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan — becsárának 10 %-át vagyis 94 kor. 50 fillért készpénzben vagy az 1881: N. t. cz. 42 §-ában jelzett ártólammal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelt S. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképen értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bírószágnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-venyt átszolgáltató.

Kelt Válon 1906 évi október hó 28 án

A váli kir. járásbíróóság mint tikvi hatóság.

Mészáros Imre.
kir. albró.

Ö es. és kir. Fensége

Herceg Liechtenstein Alajosné,
született ERZSÉBET Főhercegnő
KAMARAI SZÁLLÍTÓJA.

Tisztaság, közegészség és leg-kényesebbigényeket is kielégítő módon tjonnan tetszerelvé aill a n. é. közönség szolgálatára:

MARSCHALL MÁNDOR

HENTES és KOLBÁSZÁRUK

ÜZLETE

Alapítva 1882 SZÉKESFEHÉRVÁR Alapítva 1882
Kossuth utca 6.

Elárusítás nagyban és kicsinyben.

Ajánlja kizárólag elsőrendű, saját gyártmány árukból álló állandó nagy raklárát, mint:

Prágában elsajátított módszer szerint pácolt sonka és füstölt húсок; kolozsvári és debreceni szalonnák; friss húсок fiatal sertésekből; legjobb minőségű zsir; friss szalonna és háj.

Naponta friss mindennemű
KOLBÁSZÁRUK.

HIDEG FELSZELTEK
nagy választékban.

Vidéki megrendelések legpontosabban
teljesítettnek.

Sirolin

Ez az új gyógyszer a hólyaggyulladás, a köhögés, a tüdőgyulladás, a légzőszervi betegségek ellen hatékonyan alkalmazható.

Tüdőbetegségek, hólyaggyulladás, szármá-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájcs)

„Roche”

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárterá-ban. — Ára üvegenként 4.— korona

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000706